

Vergaderjaar 1990-1991

21 551

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en van het Wetboek van Strafvordering in verband met de voortschrijdende toepassing van informatietechniek (Wet computercriminaliteit)

Nr. 7

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 15 juli 1991

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

I

Artikel I, onderdeel B, komt te luiden:

B

Na artikel 138 wordt ingevoegd een nieuw artikel 138a, dat luidt:

Artikel 138a

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft hij die wederrechtelijk binnendringt in een geautomatiseerd werk voor de opslag of verwerking van gegevens, of in een deel daarvan, indien hij

- a. daarbij enige beveiliging doorbreekt of
- b. de toegang verwerft door middel van listige kunstgrepen, een valse sleutel of door het aannemen van een valse hoedanigheid.

II

Artikel I, onderdeel G, komt te luiden:

G

In artikel 273 wordt het tweede lid vernummerd tot het derde lid. De eerste twee leden komen te luiden:

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie wordt gestraft hij die opzettelijk
 - 1°. aangaande een onderneming van handel, nijverheid of dienstverlening bij welke hij werkzaam is of is geweest, bijzonderheden waarvan hem geheimhouding is opgelegd, bekend maakt of
 - 2°. gegevens die door misdrijf zijn verkregen uit een geautomatiseerd werk van een onderneming van handel, nijverheid of dienstverlening en

die betrekking hebben op deze onderneming, bekend maakt of uit winstbejag gebruikt, indien deze gegevens ten tijde van de bekendmaking of het gebruik niet algemeen bekend waren en daaruit enig nadeel kan ontstaan.

2. Niet strafbaar is hij die te goeder trouw heeft kunnen aannemen dat het algemeen belang de bekendmaking vereiste.

III

In artikel I wordt na onderdeel I ingevoegd een nieuw onderdeel Ia dat luidt:

Ia

Artikel 326bis wordt vernummerd tot artikel 326b. Daarna wordt ingevoegd een nieuw artikel 326c dat luidt:

Artikel 326c

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, door een technische ingreep of met behulp van valse signalen het verrichten van een dienst met gebruikmaking van de telecommunicatie-infrastructuur of een draadomroepinrichting als bedoeld in artikel 21 van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520), bewerkstelligt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

IV

In artikel I, onderdeel J, onder 2, wordt voor de tekst van artikel 350a het cijfer 1 geplaatst en wordt een tweede en derde lid toegevoegd, dat luidt:

2. Hij die opzettelijk gegevens ter beschikking stelt of verspreidt die geschikt zijn om in geautomatiseerd werken zichzelf te vermenigvuldigen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vijfde categorie.

3. Niet strafbaar is degeen die het feit, bedoeld in het tweede lid, pleegt met het oogmerk om schade als gevolg van deze gegevens te beperken.

V

Artikel II, onderdeel B, komt te luiden:

B

1. Het eerste lid van artikel 125f komt te luiden:

1. In geval van ontdekking op heterdaad of van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, geeft ieder die werkzaam is bij de houder van de concessie als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520), terzake van alle niet voor het publiek bestemde verkeer dat over de telecommunicatie-infrastructuur heeft plaatsgevonden en ten aanzien waarvan het vermoeden bestaat, dat de verdachte eraan heeft deelgenomen, aan de officier van justitie of, tijdens het gerechtelijk vooronderzoek, aan de rechter-commissaris op diens vordering de door deze gewenste inlichtingen.

2. Artikel 125g wordt als volgt gewijzigd:

1°. het woord «telefoongesprekken» wordt vervangen door: niet voor het publiek bestemd gegevensverkeer via de telecommunicatie-infrastructuur;

2°. de woorden «worden afgeluisterd» worden vervangen door: wordt afgetapt;

3°. in de tweede volzin wordt «afluisteren» vervangen door: aftappen.

3. In artikel 125h, eerste lid, wordt «afluisteren» vervangen door: aftappen.

VI

In artikel II, onderdeel C, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Artikel 125i, tweede lid, onderdeel 1° komt te luiden:

1°. die door de verdachte zijn ingevoerd, voor hem zijn bestemd, tot het begaan van het strafbare feit hebben gediend, of met betrekking tot welke het strafbaar feit is gepleegd;

2. Het tweede lid van artikel 125j komt te luiden:

2. Het onderzoek reikt niet verder dan voor zover vanaf de plaats waar de huiszoeking wordt gedaan, de personen die aldaar wonen, plegen te werken of te verblijven, met toestemming van de rechthebbende tot een dergelijk geautomatiseerd werk toegang hebben

3. Aan artikel 125m wordt toegevoegd een derde lid, dat luidt:

3. Leidt een huiszoeking of de toepassing van één van de bevoegdheden genoemd in deze Afdeling, tot vastlegging van gegevens opgeslagen door middel van een geautomatiseerd werk, dan wordt aan de beheerder van dat geautomatiseerd werk een opgave van deze gegevens gedaan.

4. Het eerste lid van artikel 125n komt te luiden:

1. Zodra blijkt dat de gegevens die zijn vastgelegd tijdens een huiszoeking of met toepassing van één van de bevoegdheden, genoemd in deze Afdeling, van geen betekenis zijn voor het onderzoek, worden zij vernietigd.

VII

In artikel II komt onderdeel D te luiden:

D

In artikel 552a worden de woorden «gegevens, als bedoeld in de artikelen 100, 101 en 114» vervangen door: gegevens opgeslagen door middel van een geautomatiseerd werk en vastgelegd tijdens een huiszoeking, alsmede het gebruik van gegevens, als bedoeld in de artikelen 100, 101, 114, 125i en 125j.

VIII

Artikel III van het voorstel van wet komt te luiden:

ARTIKEL III

Het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

Aan het vierde lid van artikel 393 van boek 2 wordt de volgende zin toegevoegd:

Hij maakt daarbij ten minste melding van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

IX

Aan het wetsvoorstel wordt toegevoegd een artikel IV, dat luidt:

ARTIKEL IV

In de Wet op de telecommunicatievoorzieningen (Stb. 1988, 520) vervalt in artikel 50 het derde lid en vervallen in het zevende lid de woorden «en derde».

Toelichting

I

Artikel 138a stelt in zijn nieuw voorgestelde vorm strafbaar elke vorm van binnendringen, zowel wanneer daartoe een beveiliging is doorbroken, als wanneer een valse sleutel, bij voorbeeld een password, een valse hoedanigheid of listige kunstgrepen zijn aangewend. De straffeloosheid wordt daardoor beperkt tot de gevallen dat geen enkele beveiliging op een geautomatiseerd werk is aangebracht.

II

Deze wijziging is ingegeven door het artikel van D.W.F. Verkade in Computerrecht van 1991/1, blz.24 e.v., over de oorspronkelijke tekst, alsmede de beschouwingen van H.W.K. Kaspersen in zijn brief van 15 maart 1991 aan de Tweede Kamer.

In onderdeel 1° van het eerste lid is de strafbaarstelling van het gebruik van bijzonderheden aangaande de onderneming, vervallen. Hierdoor wordt de strafbaarstelling voorkomen van de ex-werknemer die een bepaalde werkwijze, eigen aan de onderneming waar hij vandaan komt, wil voortzetten. Het onderdeel 1° wordt daardoor gelijkkluidend aan het bestaande artikel 273.

Nieuw wordt slechts het onderdeel 2°, dat is toegevoegd naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Dit onderdeel is echter nader geclausuleerd, in die zin dat slechts sprake is van strafbaarheid indien ten tijde van het bekendmaken van de gegevens of het gebruik daarvan, deze nog niet algemeen bekend waren, en uit de bekendmaking of het gebruik nadeel kan voortvloeien.

III

Bij de totstandkoming van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen is voorzien in een strafbaarstelling van een vorm van bedrog door middel van de telecommunicatie-infrastructuur. Daar het hier gaat om een naar verhouding ernstig misdrijf, dat samenhang vertoont met andere bedrogsbepalingen in het Wetboek van Strafrecht, is het wenselijk deze strafbepaling als een nieuw artikel 326c op te nemen in het Wetboek van Strafrecht. Tegelijkertijd is de bepaling op een onderdeel aangevuld met het bestanddeel «met behulp van valse signalen». In de praktijk blijken lieden er in te zijn geslaagd door het uitzenden van bepaalde signalen de telefooncentrale die deel uitmaakt van de telecommunicatie-infrastructuur, te misleiden in die zin dat zij daardoor zonder te betalen of ten laste van een niets vermoedende

derde, gebruik kunnen maken van via de telecommunicatie-infrastructuur aangeboden diensten. Dergelijke signalen kunnen bezwaarlijk worden begrepen als «een technische ingreep» in de zin van het bestaande artikel 50, derde lid, van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen. De strekking van de bepaling blijft ongewijzigd.

Het begrip «valse signalen» komt al voor in artikel 142 van het Wetboek van Strafrecht. Het betekent in het algemeen dat enig teken wordt gegeven dat bij de ontvanger, ongeacht of dit een natuurlijke persoon of een geautomatiseerd werk is, een gevolg bewerkstelligt dat gebaseerd is op (geprogrammeerde) veronderstellingen die onjuist blijken te zijn, terwijl degenen die het teken geeft, weet dat hij met dat teken, gegeven die veronderstellingen, dat gevolg uitlokt. De ontvanger wordt dus misleid: indien het gaat om een natuurlijke persoon in letterlijke zin, indien het gaat om een geautomatiseerd werk in overdrachtelijke zin. Ik verwijs verder naar de jurisprudentie omtrent het begrip «valse» in de uitdrukking «valse sleutels» in de artikelen 90 en 138, tweede lid, met name het arrest van 20 mei 1986 (NJ 1987, 130) waarbij is vastgesteld dat het gebruik van een huissleutel die tot opening van het slot van de toegangsdeur van een woning wordt gebruikt door iemand die daartoe geen recht heeft, ten aanzien van dat slot een valse sleutel is.

Onder onderdeel XI van de nota van wijziging wordt voorgesteld het desbetreffende artikellid van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen te laten vervallen.

IV

Het voorgestelde tweede lid van artikel 350a ziet op de strafbaarstelling van de verspreiding van virussen, ook wanneer deze nog niet daadwerkelijk schade hebben aangebracht in een geautomatiseerd werk. In het derde lid is een strafuitsluitingsgrond opgenomen voor degenen die maatregelen tegen de schadelijke gevolgen van een virus onderneemt, bij voorbeeld door deze ter beschikking te stellen van een externe deskundige opdat deze kan onderzoeken hoe schade kan worden tegengegaan.

V

De wijzigingen in dit onderdeel betreffen louter legislatief-technische verbeteringen.

VI en VII

Het begrip «voorwerp» in de uitdrukking «voorwerp van het strafbaar feit uitmaken» is met betrekking tot gegevens minder geslaagd. In plaats daarvan kan in artikel 125i beter worden gesproken van «gegevens ... met betrekking tot welke het strafbaar feit is gepleegd.»

De zoekbevoegdheid in een elders gesitueerd geautomatiseerd werk is in artikel 125j nauwer omschreven. Deze wordt beperkt tot die gegevens waartoe degenen bij wie de huiszoeking plaatsvindt, toegang heeft. Dit is tot uitdrukking gebracht door het woord «indien» te vervangen door de woorden «voor zover». In directories waartoe hij niet geautoriseerd is, heeft de justitie geen toegang. Verder moet de systeembeheerder uitdrukkelijk aan degenen bij wie de huiszoeking plaatsvindt, de toegang tot het systeem hebben verleend.

De wijzigingen in de artikelen 125m, 125n en 552a strekken tot versterking van de rechtsbescherming van degenen van wie gegevens zijn gekopieerd, ongeacht de vraag of deze zijn verkregen door de verstrekking van een bevel toegang te verlenen, de uitoefening van de

zoekbevoegdheid, dan wel de klassieke huiszoeking.

Alsnog is voorzien in de afgifte van een bewijs van ontvangst. Het ligt voor de hand in de regel degeen bij wie gegevens ten behoeve van de justitie zijn opgenomen, een kopie te sturen van de gegevens, opdat deze kan bezien of hij het rechtsmiddel van artikel 552a tegen het gebruik van deze gegevens door de justitie wil aanwenden. Het gaat erom dat degeen tegen wie het dwangmiddel is aangewend de precieze gevolgen daarvan kent.

De voorgestelde bepalingen hebben ook gevolgen voor de huiszoeking ingevolge de bestaande bepalingen. Anders dan thans zal in die gevallen, wanneer gegevens zijn gekopieerd van een ter plaatse aanwezig geautomatiseerd werk, kopie daarvan moeten worden verstrekt, althans een opgave van de gekopieerde gegevens worden gedaan. Daarnaast is bepaald dat dezelfde regels van vernietiging voor gegevens vergaard met gebruikmaking van de zoekbevoegdheid, ook gelden voor gegevens die tijdens een gewone huiszoeking zijn gekopieerd en meegenomen.

VIII

Deze bepaling is toegelicht in de memorie van antwoord onder 4 in de laatste drie alinea's.

IX

Deze wijziging van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen vloeit voort uit de overneming en aanvulling van deze bepaling in het Wetboek van Strafrecht, zoals hierboven voorgesteld onder III.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch-Ballin